

РАЙ ТАМ, ДЕ НАС НЕМАЄ. А ДЕ НАС НЕМАЄ?!

Олеся Галич. Усі дороги ведуть до Риму. - Тернопіль: Джюра, 2004.

Олеся Галич. Хотемо раю на землі. - Тернопіль: Джюра, 2006.

Останнім часом публікацій, теле- та радіосюжетів про життя українських заробітчачан за кордоном виходить немало. Здебільшого, це - трагічні повідомлення. Зокрема, сумний резонанс викликало вбивство польським поліцейським ні в чому не винного українця та шокуюча загибель десятків наших співвітчизників під час пожеж (зазвичай, люди втрачали життя тому, що мешкали у непристосованих приміщеннях). Сюди ж можна додати і викрадення українських моряків, котрі перебували в наймах у заможних іноземців.

Віднедавня ця тема стала популярною і в літературі. Проте, відверто кажучи, жодна з тих книжок мене не вразила так, як дві повісті Олесі Галич. Вони - надзвичайно пронизливі, глибокі та чесні. Без сумніву, авторка чудово знає те, про що пише. Віриш кожному її слову. І співчуваєш:

«Я чіпляюсь за спогад про дім, про дітей, про рідний край. Одинокa зірka мене розуміє. І більше ніхто. І більше ніхто... І ніщо мене не радує в цьому величому і розкішному місті. І ніхто не співчуває і не гріє щирим теплом, окрім далекої зірки в глибокому нічному небі. Чому мені треба було усе це пережити і побачити, відчути безглуздя нашого перебування тут?»

Я перейнялася долею українських заробітчачок і не можу думати тільки про гроші, заради яких відважилася їхати до вічного міста.

... Коли хтось повертається додому, (Аня - заробітчачка - С.Д.) кидається зі сторони в сторону, як левиця в клітці. Пастка. Ще не заробила! І навіть якщо через рік-два рука долі переверне годинник, знов стечуть гроші в пісок, накриють її капелюшок, і здоров'я, і жіночу снагу, розвіють любов найрідніших, які теж пізнають смак грошей і забудуть про неї.

І що тобі залишиться, Богом дана українська жінко, хіба пісня?..»

Книги Олесі Галич можна цитувати з будь-якого місця, водночас насолоджуючись талантом авторки і щиро переймаючись долею її Люди-Лючії та інших наших жінок - таких розумних, вродливих, освічених і таких несправедливо нещасних в оманливому «раї». Ці книги вражають до глибини душі. Як же держава повинна не поважати своїх громадян, щоб мільйони з них довести до такого принизливого, жалюгідного стану?!

«Я скривдила тебе, великий Риме!.. Мов диверсант, заїзла в лабіринти не дуже багатії країни Європи, шукаючи виходу до захованих скарбів... А там десь моя земля, що в піснях стікає молоком і медом. Та я її занедбала. Я висякалася в молоко радіаційним нежитем, я збрала мед у брудну парашу. Я залишила там своїх дітей замість сторожа. І вони квілять під нічним небом, а вдень бешкетують, як у зоні, щоб забути своє дитяче горе...»

Хтось із критиків може дорікнути авторці: мовляв, її книги - надто жорстокі та безпросвітні, адже трапляються і зворушливі історії з хепі-ендом - хіба одна наша юна «просто україночка» не вийшла заміж за підстаркуватого американського мільйонера, працюючи нянею та гувернанткою в його родині? Наскільки мені відомо, та солодкава історія, яка обійшла не одне видання, завершилася банальним розлученням. Попелюшка напрочуд швидко розчарувалась у своєму «принцові». Та й, цілком очевидно, заміж вона виходила не з великого кохання, а втікаючи від злиднів та жебрацтва. До того ж один такий сумнівно позитивний випадок насправді є винятком, що лише підтверджує правило. І «мильний» російський серіал «Моя прекрасна нянька» про наполегливу українку, котра прагне завоювати серце та гаманець «відомого продюсера Штаталіна», - не більше, ніж така собі весела казочка для дорослих. Бо життя наших заробітчачан - все-таки безправне і безпросвітне.

«Я поїхала за місто працювати в будинку для безнадійно хворих. Таке відчуття, що тут і помру. Ніколи не повернуся додому? Ніколи! Серце стискається від жаху. І дітей своїх не побачу? Ніколи! Ні оченят їх? Ніколи. А-а-а-а! Крик. Німий крик в очах, заганний усередину до самого серця. І батьків своїх не побачу? Ніколи. Масажую ноги старій італійці. А десь в

Україні - мама, рідна моя, наробилася за життя більше, ніж ця сеньйора. Скинула я їй турботи про дітей. Не чує, певно, ні рук, ні ніг. І не нарікає. Годую лисого сеньйора. А мій тато? Добрий трудяга. Любить пасіку, сам як бджола. Чи витримає таку наругу його серце?

Читію коло якогось безперервного конвєса: одне зроблю, друге підкидають. Власниця кози-рікози Кателла задоволена: має не робітницю, а якийсь автомат. Зранку як встане, так цілий день на ногах: одне робить, за друге береться».

Люда змушена спати в кімнаті з божевільним Ріккі. Він постійно висолоплює язика, мало не торкаючись її щоки, і голий ходить до туалету. Власниця Кателла курить цигарку за цигаркою і навмисне кидає недопалки в раковину з горою брудного посуду, який мислужниця-українка.

«Ночами почало завмирати серце. Пече шкіра роз'їдених хлоркою рук. Утекти з притулку важко: це фортеця на автоматичному засуві. Кателла прониклива і розумна. Щось запідозривши, почала стежити за мною і ретельно щовечора перевіряти замки».

Ну, чим не рай? І навіть кохання до «маленької лані» Люди-Лючії безнадійно хворого Енріке не рятує від фатальної розв'язки. Вже помираючи, українка просить відправити її тіло додому, бо хоче бути похованою на Батьківщині.

«Її душа пливе між зір на долонях Божої Матері. Спокій, безмежний спокій і лагідність».

- Чия це душа така гарна, як писанка? Дивись, Мати Божо, з неї крапають сльози. Вона ще плаче! Кого шкодує? За чим сумує?

- За Україною, яку хотіла зробити раєм і не змогла. Діточок своїх бачить і плаче...»

Попри увесь трагізм, книги Олесі Галич сповнені любові до своїх співвітчизників і неймовірно людяної, доброї енергетики. Як примусити прочитати їх наших високопосадовців? Можливо, тоді принаймні дехто з них зовсім іншими очима подивився б на те, що діється довкола.

Олеся Галич продовжує в нашій літературі традиції Василя Стефаника та Валентини Мастерової. Вона пише сильно і страшно. Проте самих таких книг сьогодні не вистачає Україні!

«І знов дорога. Їх усіх чекає дорога. Вони шукають рятунку, заглиблюючись у нетрі ще більших проблем».

«Добре там, де нас нема...»

А де нас нема?»

